jutu ei wõinud kuulda. Mõnel inimesel on rohkem sõnu kui mõistust, ja need on igas kohas kõige kurjemad kisakuked, ja teised neist weel rumalamad kiitwad taga: „Õigus! õigus! nõnda peame tegema!" — Suurem osa neist tagakiitjatest ei tea sagedast, mis asja pärast waieldakse, weel wähem kannab nende lühike aru äramõista, mis tulu ehk kahju ühe kogukonnale seda mööda wõib tulla, kuda eesseisus, se on: kogukonna walitsus saab jalule seatud. — Kes säherdusi walitemisi enne oma silmaga näinud, ei tohi imeksgi panna, kui meie maal esimese walitemise juures säherdusi kõwerusi enamist igal pool nähti. — Leitakse ommetegi targemate meeste keskes mõnekorra walitemise pääwadel käratsemist ja kisa, sest et mõned otsekui kiuste pärast oma tuju püüdwad ajada. Kuis tohiksime Gestirahwast paremat loota, kus asi alles uus, ja oma jalale toetamine wast algamas on. Mitmed lumed saawad weel meie luhadele sadama ja kewadel jälle lagunema, enne kui lugu sellepoolt paremaks läheb. — Meie arwates wõiks — kui Udu- ja Tuisukülad mahaarwame! — pisut kogukondasi leitama, kus paar osawad ja õiglast meest ei elaks, keda kogukonna wanemaks sünniks waliteda, kui suuremal hulgal walitejatel prillid nina peal ei seisaks, mis neil nägemist segawad, nõnda et nemad endid klaasside läbi waadates wäga targad ja teised kõik rumalad näämad. Säherdusi sündind tarku leitakse igas kohas, neil ei ole õpimisega midagi tegemist. Nende isetarkade selts nähti kaa ***i wallas walitemise pääwal nii perekas, et õpetusest tarkust otsijad nende uhkuse tuulest kõik laiale puhuti ja wiimaks üks kogukonna eesseisus jalule asutati, mis ennast raha eest teistele oleks tohtind näidata. Aga ülewaataja kohtul oliwad paremad silmad peas, mispärast kogukonna wanemaks wärwitud ja kolm teist wolimeest ei üksnes mite kinnitatud, waid kindel käsk anneti, walitemist teistkorda ja targemal wiisil etewõta. Se kogemata juhtumine taltsitas natuke mehi, nõnda et teisel walitemise pääwal palju wähem kisa, aga rohkem mõistust nähtawale tõusis, misläbi Peeter Mõistand kogukonna wanemaks waliteti.

Mis mitmelt poolt juba enne uue Kogukonna seaduse wäljatulekut kardeti, ja mis täna pääwal weel mitmest suust kuuleme: „Seadus pidada paarkümmend aastat warem olewa wäljatulnud, kui rahwas tema wääraliseks ei olla laswanud," — ei wõi meie mite tõeks kiita. Laps ei õpi warem kõndima, kunni teda emasüles ja kätkist põrandale pannakse, kus ta roomates ja sipeldates niikaua oma liikmeid karastab kui jalule toetama ja kõndima läheb. Tema kukkub kül esiotsalt sagedast nina ja p—se peale, aga õpib aega mööda käimist wõõra tugita. Kus rahwas ika teiste abiga ja wõõra karkude naal pääwaliku tallitusi harinud toimetama, seal ei pease nemad elu aeal lapse kingadest wälja, ega tule neil meele, et mõni tük omal jõul niisama hõlpsalt wõiks edasi minna. Kes ujumist tahab õpida, peab esiteks wete minema; tahaks ta nii kaua kuiwal maal oodata, kui ujumise osawus ise enesest tuleks, siis ei saaks temast ial ujujat. — Uues kogukonna seaduses seisab wahendik, mis meid kolme aastaga mehe ealisemaks teeb, kui temata ehk weel kolmekümne aastaga ei oleks saanud. Nüüd on mõni mees kogemata unest ärkanud ja aru hakand saama, et